DE MEERWAARDE VAN FAIRTRADE

Fairtrade is meer dan alleen het keurmerk op jouw katoenen item. Hoe Fairtrade meerwaarde toevoegt op allerlei aspecten lees je hier!

© Fairtrade Nederland, oktober 2020

VOORBEELD #1
VERBETERDE LEEFOMSTANDIGHEDEN VAN KATOENBOEREN DOOR FAIRTRADE MINIMUMPRIJS EN PREMIE

Katoenprijzen fluctueren hevig en zijn in absolute termen gedaald sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw, van 3 dollar per kg naar 1,98 dollar per kg. Er zijn allerlei oorzaken voor deze prijsdaling. Subsidies voor katoenboeren in rijke landen houden de prijzen kunstmatig laag en katoenboeren in ontwikkelingslanden kunnen hier niet tegen concurreren. Verder worden de prijzen negatief beïnvloed door concurrentie met andere vezels.

Om katoenboeren te beschermen tegen lage prijzen is er een **Fairtrade minimumprijs**. Deze prijs werkt als een vangnet. Is de marktprijs lager dan de minimumprijs dan geldt de minimumprijs. Is de marktprijs hoger dan de minimumprijs dan wordt uiteraard de marktprijs betaald.

Daarnaast ontvangen katoencoöperaties een **Fairtrade premie**. De boerenleden van de coöperatie beslissen gezamenlijk hoe de premie besteed wordt. Katoenboeren gebruiken een gedeelte van de premie om hun productie te verbeteren door bijvoorbeeld aanschaf van productiemiddelen zoals gereedschap of kunstmest. Ook wordt er in de gemeenschap geïnvesteerd. Hierbij gaat het met name om gezondheidszorg, onderwijs en schoon water. Tijdens de coronacrisis wordt het geld ook ingezet om verspreiding van het virus te voorkomen door de aanschaf van zeep, emmers, desinfectiegel en mondkapjes.

VOORBEELD #2
FAIRTRADE BESCHERMT MENS EN MILIEU

De verbouw van katoen heeft grote negatieve gevolgen voor het milieu door het gebruik van herbiciden en pesticiden die katoen tegen onkruid en ziektes beschermen. Uit onderzoek is gebleken dat 5% van alle pesticiden die verkocht worden in de wereld naar de katoenteelt gaat. Voor insecticiden is dit percentage zelfs 14%. Dit leidt onder meer tot een verslechtering van de bodemkwaliteit, besmetting van grondwater, resistentie van ongedierte en negatieve effecten op de biodiversiteit. Verder leiden onveilige opslag van pesticiden, inadequate of geen beschermende kleding en gebrek aan training hoe je veilig om kunt gaan met chemicaliën tot gezondheidsproblemen. Katoenboeren en arbeiders krijgen klachten zoals hoofdpijn, misselijkheid en verlies van bewustzijn.

Fairtrade heeft een heel aantal milieustandaarden die bovengenoemde effecten tegengaan.

Boeren worden getraind hoe ze om moeten gaan met pesticiden, dit leidt tot verminderd gebruik en veilige opslag van pesticiden, herbiciden en gevaarlijke chemicaliën. Er zijn ook een aantal chemicaliën dat helemaal niet gebruikt mag worden. Verder vindt er een geïntegreerde bestrijding van ziekten en plagen plaats (Integrated Pest Management, IPM). Dat is een duurzame methode om door met elkaar samenhangende maatregelen ziekten en plagen te voorkomen en te beheersen. Ook zijn er eisen ten aanzien van efficiënt watergebruik, het instellen van bufferzones rondom wateroppervlakten en hergebruik van afval. Gebruik van Genetisch Gemodificeerde Organismes (GGOs) is niet toegestaan.

VOORBEELD #3
SAMENWERKING IS VOOR KLEINSCHALIGE BOEREN CRUCIAAL OM VOORUIT TE KOMEN

Fairtrade werkt met kleine boeren die zich hebben georganiseerd. Samenwerking is voor kleinschalige boeren cruciaal om vooruit te komen. Samen sta je sterker dan alleen. De rol van Fairtrade is om de organisatie van kleine boeren krachtig te ondersteunen en te versterken. Dat doet Fairtrade door organisatievorming als voorwaarde te stellen in haar Fairtrade standaarden. Fairtrade geeft veel aandacht aan trainingen om de standaarden, de spelregels van Fairtrade, uit te leggen en het belang van samenwerking in coöperaties of associaties te benadrukken als voorwaarde voor ontwikkeling.

Katoenboeren opereren op zo'n kleine schaal dat elke vorm van samenwerking voordeel oplevert en de kosten drukt: gezamenlijke inkoop van kunstmest en bestrijdingsmiddelen, gecombineerd transport van katoen. Ook heeft een groep een betere onderhandelingspositie dan een individuele boer. Maar ook het samen zoeken naar oplossingen van problemen, het uitwisselen van nieuwe productiemethoden en simpelweg het delen van elkaars wel en wee zijn belangrijke voordelen van samenwerking.

N.B. De voordelen van coöperaties voor het ontwikkelingsproces in het Zuiden worden op vele websites beschreven.

VOORBEELD #4
BOEREN EN HUN ORGANISATIES HEBBEN EEN STERKE STEM EN INVLOED

Boeren weten zelf het beste wat er moet gebeuren om hun situatie te verbeteren. Daarom moet er naar hun mening worden geluisterd en aan hun stem kracht worden bijgezet. Dat kan alleen in een democratische omgeving waarin boeren hun mening vrij kunnen uiten en kunnen meebeslissen over hun toekomst. Een coöperatie of soortgelijke structuur geeft die mogelijkheden. Organisaties bieden de kans dat de boerenstem ook extern krachtiger wordt gehoord, eveneens een reden voor Fairtrade om juist organisaties van boeren te omarmen.

Fairtrade leidt volgens **dit rapport** de stakeholderdialoog en democratische besluitvorming.

Gezien de belangen van kleine boeren hebben boeren en arbeiders ook een flinke invloed op het beleid van het internationale Fairtrade systeem, waar hun vertegenwoordigers 50% van de stemmen hebben.

VOORBEELD #5
LOKALE FAIRTRADE TEAMS ONDERSTEUNEN BOEREN EN ARBEIDERS

De International Guide to Fair Labels (2019) wijst erop dat Fairtrade voor 50% eigendom is van en gerund wordt door boeren en arbeiders zelf en merkt op dat de organisatie zich inzet voor breed overleg met (lokale) stakeholders. In Afrika, Latijns-Amerika en Azië bieden actieve **lokale Fairtrade teams** ondersteuning aan lokale coöperaties en boeren op onderwerpen zoals management, financieel beleid, productiviteit en kwaliteit. Ook rollen ze allerlei programma's uit op het gebied van klimaatverandering, gender, jongeren en kinderarbeid. Dit zijn geen korte projectjes, maar zijn investeringen voor de lange termijn om structurele veranderingen en duurzaamheid te ondersteunen. Fairtrade kent landelijke en continentale Fairtrade netwerken, die samenwerking en uitwisseling van ervaringen mogelijk maken.

VOORBEELD #6
ONAFHANKELIJK AUDITSYSTEEM MET LOKALE VERIFICATIE

Een onafhankelijk auditsysteem (4-ogenprincipe) controleert of kopers daadwerkelijk aan de vereiste betalingen en andere handelsvoorwaarden voldoen en of coöperaties hun verplichtingen en beloften aan de boerenleden en Fairtrade nakomen. Na de fysieke audit wordt een auditrapport naar de onafhankelijke auditorganisatie FLOCERT gestuurd voor evaluatie en goedkeuring of om eventuele gebreken op te sporen die tijdens de audit zijn vastgesteld. Na een succesvolle certificering voor een producentenorganisatie begint een driejarige certificeringscyclus. Gedurende deze tijd vinden er gewoonlijk maximaal twee bevestigingsaudits plaats. Naast de reguliere audits voert FLOCERT op elk moment onaangekondigde audits uit als er aanwijzingen zijn voor extra risico, zoals specifieke aantijgingen, uitbreiding van het certificeringsbereik van de organisatie of product- of landspecifieke risico's. Als de verlengingsaudit in het derde jaar met succes is afgerond, geeft FLOCERT een nieuw certificaat af en begint de volgende driejarige certificeringscyclus.

VOORBEELD #7
TRANSPARANTIE: RISICOANALYSE VAN SPECIFIEKE KETENS / HRDD

Tot op de dag van vandaag worden nog steeds mensenrechten geschonden. Uitdagingen in Human Rights Due Diligence (HRDD) zijn enorm, en daarin kan Fairtrade van waarde zijn met behulp van haar kennis, onderzoek, lokale netwerken, informatie in ketens, risicoanalyses, en via normen en handelsvoorwaarden. Daarnaast lobbyt en agendeert Fairtrade voor een gelijk speelveld wereldwijd.

VOORBEELD #8
DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELEN (SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS)

Fairtrade's werk, standaarden en programma's dragen bij aan de SDG's, vooral op de onderstaande doelen:

Doel 1: overal een einde maken aan armoede in al zijn vormen.

Doel 2: honger beëindigen, voedselzekerheid en verbeterde voeding bereiken en duurzame landbouw bevorderen.

Doel 5: gendergelijkheid bereiken en alle vrouwen en meisjes mondiger maken.

Doel 6: schoon water en sanitaire voorzieningen.

Doel 8: bevordering van aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve werkgelegenheid en waardig werk voor iedereen.

Doel 12: zorgen voor duurzame consumptie- en productiepatronen.

Doel 13: dringende maatregelen nemen om de klimaatverandering en de gevolgen ervan te bestrijden.

Doel 16: vreedzame en inclusieve samenlevingen voor duurzame ontwikkeling bevorderen, iedereen toegang tot de rechter verschaffen en op alle niveaus effectieve, verantwoordelijke en inclusieve instellingen bouwen.

Doel 17: de implementatiemiddelen versterken en het wereldwijde partnerschap voor duurzame ontwikkeling nieuw leven inblazen.

Fairtrade heeft ook een impact op veel van de andere gebieden van de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling, aangezien zoveel van de SDG-doelstellingen met elkaar verweven zijn. Zo wordt de Fairtrade premie door producenten onder andere gebruikt om scholen, gezondheidszorg en schoon drinkwater te financieren voor hun leden en hun gemeenschappen (doelen 3, 4 en 6). De Fairtrade Standaard verbiedt discriminatie en bevordert gelijkheid (doel 10). En het netwerk van meer dan 2.000 Fair Trade Towns wereldwijd draagt bij aan duurzamere steden en gemeenschappen (doel 11).

KATOEN COÖPERATIE PRATIMA IN INDIA

Pratima Organic Grower Group is opgericht in 2003 en Fairtrade gecertificeerd in 2010. Ze hebben meer dan 3.400 leden die ongeveer 4.500 hectare land verbouwen. De katoen is Fairtrade en biologisch. De jaarlijkse productie bedraagt rond de 1.000 ton katoen. Pratima ligt in de deelstaat Odisha. Dit is een van de armste regio's van India. Er leven meer dan 42 miljoen mensen en de meerderheid werkt in de agrarische sector. Droogte en irrigatieproblemen hebben een enorme impact op de sector en veel mensen zijn vertrokken om ergens anders werk te zoeken.

Pratima heeft een democratische structuur met een bestuur dat bestaat uit boerenleden die elke 3 jaar verkozen worden. Elk jaar wordt er een Algemene Ledenvergadering gehouden en beslissingen worden op een democratische manier genomen. Pratima heeft een eigen GOTS gecertificeerde ginning (ontkorrel) fabriek waarin de katoenvezels van de katoenzaden worden gescheiden. Boeren kunnen zelf hun katoen wegen bij de fabriek.

Om boeren te helpen om meer te verdienen en minder afhankelijk te zijn van alleen katoen, is Pratima begonnen met het organiseren van informatiebijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomsten helpen ze boeren om nieuwe gewassen te kiezen die ze naast de katoen kunnen verbouwen, zoals cashewnoten of pinda's.

FAIRTRADE PREMIE

De Fairtrade premie is onder meer gebruikt voor de bouw van een gemeenschapscentrum Hierdoor hebben families beschikbaarheid over extra ruimte. Kinderen maken er bijvoorbeeld huiswerk en er is elektriciteit zodat ze dat ook kunnen doen als het donker is.

Pratima investeert de premie ook in een fonds waaruit vrouwengroepen een lening kunnen aanvragen om projecten op te zetten om op die manier geld te verdienen. Voorbeelden hiervan zijn bakstenen maken, naaien en het kweken en verkopen van vis.

Verder zijn er vanuit de premie drinkwaterpompen en zaden betaald. Ook is er geïnvesteerd in middelen om regenwater op te vangen en zijn er kleedruimtes voor vrouwen aangelegd bij vijvers waar de dorpelingen baden. Elk jaar wordt geld vanuit de premie beschikbaar gesteld voor 600-700 schoolbeurzen voor kinderen.

Pratima is te volgen op Facebook: https://nl-nl.facebook.com/pg/pratimaagro/about/